

	İLKOKULU	4/ SINIFI
	2014 – 2015 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI	GERÇEK – MECAZ ANLAM ETKİNLİĞİ
	Öğrenci Adı Soyadı : Numarası :	

GERÇEK – MECAZ ANLAM ETKİNLİĞİ

Gerçek anlam : Bir sözcüğün ilk ve asıl anlamına *gerçek anlam (temel anlam)* denir. Yani bir sözcüğün söylendiği anda zihnimizde uyandırdığı ilk çağrışım gerçek anlamdır. Sözcüğün sözlükteki anlamı, onun gerçek anlamını ifade eder.

Mecaz anlam : Bir sözcüğün gerçek anlamının dışında, başka bir anlamı karşılayacak şekilde, daha çok soyut olarak kullanılmasına *mecaz anlam* denir. "Doktora boş gözlerle bakıyordu." tümcesinde geçen "boş" sözcüğünün anlamı, "içinde hiçbir şey olmayan"dır. Oysa bu sözcük yukarıdaki tümcede "anlamsız, bir şey ifade etmeyen" anlamındadır.

1. Aşağıda verilen sözcükleri gerçek ve mecaz anlamlarıyla tümcede kullanın.

Acı Gerçek : _____
Mecaz : _____

Patlama Gerçek : _____
Mecaz : _____

Maşa Gerçek : _____
Mecaz : _____

Kirli Gerçek : _____
Mecaz : _____

Yanmak Gerçek : _____
Mecaz : _____

Karanlık Gerçek : _____
Mecaz : _____

İnce Gerçek : _____
Mecaz : _____

Ağır Gerçek : _____
Mecaz : _____

Kızmak Gerçek : _____
Mecaz : _____

2. Aşağıdaki tümcelerde altı çizili sözcüklerin gerçek anlamda mı mecaz anlamda mı kullanıldığını işaretleyiniz.

* İlâçları dolabın <u>yüksekte</u> olan bölümlerine yerleştirdi.	Gerçek ☐	Mecaz ☐
* Bu sınavı kazanamazsan <u>yandın</u>	Gerçek ☐	Mecaz ☐
* Öğrenciler <u>kör</u> adama yardım etti.	Gerçek ☐	Mecaz ☐
* Koli yere düşünce içindeki tabakların hepsi <u>kırıldı</u>	Gerçek ☐	Mecaz ☐
* Yaşadığımız <u>karanlık</u> günler geride kaldı.	Gerçek ☐	Mecaz ☐
* <u>Kör</u> testereyle odunları kesmeye çalışıyor.	Gerçek ☐	Mecaz ☐
* Önce <u>ağır</u> çuvalı kamyonundan indirdiler.	Gerçek ☐	Mecaz ☐
* Öğretmen öyküyü ağır <u>ağır</u> okudu.	Gerçek ☐	Mecaz ☐
* Çoban, büyük ve yaşlı bir ağacın <u>gölgesinde</u> uyuyakalmıştı.	Gerçek ☐	Mecaz ☐
* Yazın <u>ince</u> giysiler giymeliyiz.	Gerçek ☐	Mecaz ☐
* Evin bütün işleri küçük kıza <u>yıkıldı</u>	Gerçek ☐	Mecaz ☐
* Bizi <u>sıcak</u> bir şekilde karşıladı.	Gerçek ☐	Mecaz ☐
* Gamze sınıfın usta <u>kalemlerinden</u> biridir.	Gerçek ☐	Mecaz ☐
* Eşeğin <u>sırtındaki</u> ağır heybeler onun yürümesini zorlaştırıyordu.	Gerçek ☐	Mecaz ☐
* Davranışlarıyla karşısındakini <u>ezdi</u>	Gerçek ☐	Mecaz ☐
* Dün akşam güzel bir <u>film</u> izledik.	Gerçek ☐	Mecaz ☐
* Arkamdan <u>film</u> çevirmene çok üzüldüm.	Gerçek ☐	Mecaz ☐
* Canlandıracağı rol, oyunun ikinci <u>sahnesinde</u> başlıyor.	Gerçek ☐	Mecaz ☐
* Dükkan sahibi <u>fırıldağın</u> biriydi.	Gerçek ☐	Mecaz ☐
* Mavi bir <u>fırıldak</u> aldım.	Gerçek ☐	Mecaz ☐
* Bu sınavı kazanamazsam <u>yandım</u>	Gerçek ☐	Mecaz ☐
* Yemek sıcak olduğu için dilim <u>yandı</u>	Gerçek ☐	Mecaz ☐
* Evine <u>bağlı</u> bir adamdı.	Gerçek ☐	Mecaz ☐
* Kopan çamaşır ipini <u>bağladı</u>	Gerçek ☐	Mecaz ☐
* Hastane bahçesinin her <u>noktasında</u> onu aradı.	Gerçek ☐	Mecaz ☐
* Haberi duyunca sıkıntı <u>basmış</u> , terlemeye başlamıştı.	Gerçek ☐	Mecaz ☐
* Annesi ona uyumadan önce <u>ince</u> bir kitap okudu.	Gerçek ☐	Mecaz ☐

3. Aşağıdaki tümcelerde geçen mecaz anlamlı sözcükleri karşlarına yazınız.

- * Apartmandaki komşular zamanla birbirine ısındı. (_____)
- * Başkalarının maşası olmaktan ne zaman vazgeçeceksin? (_____)
- * Sert tavırlarından hiç hoşlanmıyorum. (_____)
- * Katıldığı kursta yabancı dilini iyice pişirdi. (_____)
- * Bakıyorum da beni görünce havalara uçtun. (_____)
- * Zavallı kadın mahalledekilerin ağzına düşmüştü. (_____)
- * Dönme dolaba bilet almak için kuyrukta bekliyordu. (_____)
- * Öğretmenimin gözüne girmek için elimden geleni yapıyorum. (_____)
- * Keskin bakışlarıyla herkesi rahatsız etti. (_____)
- * Arkadaşlarının oyununa kanmış, fark edince üzölmüştü. (_____)

4. Aşağıdaki sözcükler, sözcüklerin sahip oldukları anlamlar ve bu anlamlarıyla kullanıldığı tümceler verilmiştir. Verilen tümcelerle uygun anlamları eşleştirerek tümcenin numarasını kutulara yazınız.

GÖRMEK			
Göz yardımıyla bir şeyin varlığını algılamak, seçmek	1	Topkapı Saray'ını gördün mü?	
Yanına gidip konuşmak	2	Körler özel bir sistemle parmaklarıyla görürler.	
Gezmek	3	Evin ön cephesi güneş görüyor.	
Gözlerin görmediği durumlarda başka duyu organlarıyla algılamak	4	Bu ova ne kahramanlıklar, ne savaşlar gördü.	
Yüzü bir yöne doğru olmak, bakmak	5	Bugün mutlaka müdürü görmeliyim.	
Sahne olmak, geçirmek	6	Arabanın arkasında garip bir gölge gördüm.	

AÇIK			
Rengi koyu olmayan, koyu karşıtı	1	Hava yağmurlu olsa da trafik açıldı.	
Çalışır durumda olan	2	Açık mavi gözleri, sarı saçları ile dikkati çekiyordu.	
Kolay anlaşılır olan	3	Bayram sabahı kasabada açık bir fırın bile yoktu.	
Açılmış, kapalı olmayan, kapalı karşıtı	4	Ülkemizdeki pek çok hastanede doktor açığı var.	
Engelsiz, serbest	5	Birbirimize karşı hep açık olduk.	
Bir gereksinimin karşılanamaması durumu	6	Elindeki çiçeği açık pencereden içeri attı.	

5. Tümcelerde altı çizili sözcüklerin **mecaz anlamda mı gerçek anlamda mı** kullanıldığını bulunuz. Hangi anlamda kullanıldıysa ilgili kutucuktaki sözcüğü yuvarlak içine alınız. Yuvarlak içine aldığınız harfleri sırasıyla şifre kutusuna yazınız. Şifreyi bulunuz.

Gerçek Anlam		Mecaz Anlam
E	Yeni evine çok <u>çabuk</u> ısındı.	A
Y	Onların <u>iyi</u> insan olduklarını söylediler.	D
R	Söylediklerinden dolayı <u>derin</u> utanç duydu.	A
M	Beni hatırlamamana <u>doğrusu</u> çok <u>kırıldım</u> .	K
L	Tek <u>ayağının</u> üzerinde durup etrafındakileri eğlendiriyordu.	N
K	Şişeyi <u>boğazına</u> kadar zeytinyağı ile doldurmuştu.	I
K	<u>Boğazım</u> ağrıdığı için ilâç kullanıyorum.	I
Ü	Ayakkabısının bağı <u>çözüldü</u> .	P
T	<u>Uzun</u> bir seyahatten döndü.	V
U	Gördüklerini hemen arkadaşına <u>yetiştirmiş</u> .	Ü
V	Haberi duyunca eli ayağı <u>çözüldü</u> .	P
Ç	Öğretmen konuşarak çocuğu <u>açmak</u> istedi.	H
A	Derenin suyu <u>tertemizdi</u> .	Y
F	Sana artık <u>katlanamam</u> , dedi.	N
E	Annem çamaşırları toplayıp güzelce <u>katladı</u> .	Z

Şifre Kutusu

--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

6. I. Sözlere çok kırıldım.
II. Tarladaki ekinler yandı.
III. İnce davranışları herkesi etkiledi.
IV. Yemekte acı biber vardı.
V. Soğuk şakalar yapardı.

Yukarıdaki tümcelerin kaçında altı çizili sözcükler mecaz anlamda kullanılmıştır.

- A. 2 B. 3 C. 4 D. 5

7. Aşağıdaki tümcelerin hangisinde "burun" sözcüğü gerçek anlamıyla kullanılmıştır?

- A. Çok para kazanınca burnu büyüdü.

- B. Giray bu çalışmada burnunun dikine gidiyor.
C. Ablam burnundan ameliyat oldu.
D. Hayatı burnumdan getirdi.

8. Aşağıdaki tümcelerden hangisinde altı çizili sözcük mecaz anlamda kullanılmamıştır?

- A. Aklım başımdan gitti.
B. Pencereyi sonuna kadar açtı.
C. O, çok tatlı biridir.
D. Kurtuluş Savaşıyla Türkiye Cumhuriyeti doğdu.